
Dzibice, st. 8, gm. Kroszyce, woj. śląskie, AZP 91-53/38

Informator Archeologiczny : badania 33, 133-134

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

W wykopie I natrafiono na pozostałości chaty z okresu wczesnego średniowiecza (obiekt 2). Prostokątny bruk z drobnych kamieni, głównie wapiennych, mocno zniszczony przez orkę miał wymiary około 5 x 3 m i był usytuowany na osi wschód-zachód. W partii zachodniej bruku przylegał do niego wąski (nieco ponad 1 m) aneks, który udało się odkryć na długości 1 m (reszta w planach badań przyszłorocznych), odchodzący w kierunku północnym. W narożniku południowo-wschodnim bruku wystąpiło słabo widoczne na powierzchni palenisko. Przekięcie go profilem wykazało, że było nieckowate, zagłębione około 30-40 cm poniżej poziomu bruku i wyłożone większymi kamieniami. Zawierało duże ilości popiołu. W części południowo-zachodniej natrafiono poniżej poziomu bruku na niewielką piwniczkę zagłębioną do 0,90 m i krytą pierwotnie drewnem (pozostałości na dnie).

Na całej powierzchni bruku zalegały ułamki ceramiki, kości zwierzęce, węgiel drzewny i przedmioty żelazne (gwoździe, fragmenty narzędzi, połówka raka). Ze znalezisk luźnych uwagę zwracają: zdobiony dzwonek brązowy i ołowiany ciężarek w kształcie ściętego stożka przebitego wzdłuż otworem.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Zagłębia w Będzinie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Zeszytach Zagłębiowskich”.

Badania będą kontynuowane.

DZIBICE, st. 5, gm. Kroszyce, woj. śląskie, AZP 91-53/14

- ślady osadnictwa z epoki kamienia
- ślady osadnictwa z wczesnego średniowiecza

Sondażowe badania interwencyjne, przeprowadzone w terminie od 1 czerwca do 3 lipca przez mgr. mgr. Magdalenę Wiczorek i Czesława Chadamika (autorzy sprawozdania, Archeo Kielce). Finansowane przez WKZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 0,24 ara.

Stanowisko zlokalizowane kilkaset metrów na północny wschód od grodziska na Górze Słupsko w paśmie Skał Kroczyckich, około 400 m na wschód od rozpoznanej osady wczesnośredniowiecznej (Dzibice, st. 3), poniżej zapory sztucznego zbiornika na rzece Białce, na krawędzi dawnej trasy zalewowej (zniszczonej w dużym stopniu pracami niwelacyjnymi przy budowie zbiornika). Odkryte i oznaczone jako ślad osadnictwa w trakcie badań powierzchniowych AZP w 1995 roku. Badania ratownicze, interwencyjne podjęto w wyniku stwierdzonej dzikiej eksploatacji piasku. Usunięto osuwisko wyrobiska piasku, docięto, oczyszczono i zadokumentowano profil wyrobiska piasku (8,5 m), w którym widoczne były poprzeczne ślady wcześniejszych wkopów eksploatacyjnych. Następnie założono dwa wykopy (nr 1-1,5 x 10 m i nr 2-2,5 x 2 m). Wykop 2 przyniósł wynik negatywny, natomiast w wykopie 1 stwierdzono fragmentarycznie zachowaną warstwę kulturową z ceramiką wczesnośredniowieczną (X/XI w.). W osuwisku wyrobiska znaleziono kilka niecharakterystycznych odłupków krzemienych.

Badania nie będą kontynuowane.

DZIBICE, st. 8, gm. Kroszyce, woj. śląskie, AZP 91-53/38

- ślady osadnictwa z epoki kamienia
- przypuszczalna osada z okresu wczesnego średniowiecza

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 4 do 5 czerwca przez mgr. mgr. Magdalenę Wiczorek i Czesława Chadamika (autorzy sprawozdania, Archeo Kielce). Finansowane przez WKZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 0,16 ara.

Ślady osadnictwa odkryto podczas inspekcji konserwatorskiej w rejonie grodziska na Górze Słupsko, w paśmie Skał Kroczyckich, około 400 m na zachód od rozpoznanej osady wczesnośredniowiecznej (Dzibice, st. 3) u podnóża grodziska wczesnośredniowiecznego. Stanowisko położone na piaszczystym, mocno rozkopanym cyplu, nad sztucznym zbiornikiem (dawna terasa nadzalewowa

rzeki Białki). Usunięto osuwisko wyrobiska piasku, docięto, oczyszczono i zadokumentowano profil wyrobiska piasku (8 m), a następnie założono wykop o wymiarach 3,5 x 2,5 m. Odkryto fragment obiektu (zniszczonego wybiórką piasku) o wymiarach co najmniej 2,5 x 1,2 m i miąższości wypełni-ska 30 cm. W wypełniku znaleziono ceramikę wczesnośredniowieczną (X/XI w.), kości zwierzęce, polepę, a także drobny gruz wapienny (stanowiący „wyściółkę” piaszczystego dna obiektu). Obiekt jest analogiczny z półziemianką odkrytą na odległej o 400 m osadzie (Dzibice, st. 3). Z powierzchni piaskowni zebrano kilka odłupków krzemiennych (nie charakterystycznych).

Badania nie będą kontynuowane.

DZIEKANOWICE, st. 22, gm. Łubowo, woj. wielkopolskie, AZP 50-32/104

- osada z 2. połowy X – 1. połowy XI w.
- cmentarzysko z połowy XI-XII w.

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 1 czerwca do 31 października przez Annę i Jacka Wrześnińskich (autor sprawozdania, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy). Dziewiąty sezon badań. Przebadano powierzchnię 679 arów.

Odsłonięto 90 grobów z cmentarzyska szkieletowego i 12 obiektów osady. Wyróżniono 90 osobników: 35 mężczyzn (12 w wieku *Adultus*, 21 w wieku *Maturus* i 2 w wieku *Senilis*), 35 kobiet (4 w wieku *Juvenis*, 15 w wieku *Adultus*, 12 w wieku *Maturus* i 4 w wieku *Senilis*), 2 osobników w wieku *Juvenis*, 7 dzieci starszych (*Infans II*), 10 dzieci młodszych (*Infans I*), jeden osobnika dorosłego o nieokreślonej płci.

Z 90 osobników, 80 ułożonych było na osi wschód-zachód, a dla pozostałych nie ustalono orientacji. Pochówków o orientacji wschodniej było 44: 25 męskich, 12 żeńskich, 5 dzieci starszych w wieku *Infans II* i 2 dzieci młodszych w wieku *Infans I*. Pochówków o orientacji zachodniej było 36: 5 męskich, 21 żeńskich, 2 osobników młodocianych *Juvenis*, 2 dzieci starszych w wieku *Infans II* i 6 dzieci młodszych w wieku *Infans I*. Nie ustalono orientacji dla pochówków 5 mężczyzn, 2 kobiet, 2 dzieci w wieku młodszym *Infans I* i 1 osobnika dorosłego o nieokreślonej płci.

W 1999 roku zarejestrowano 177 zabytków wydzielonych. Wśród odsłoniętych 90 grobów w 63 wystąpiło 121 przedmiotów określonych jako wyposażenie zmarłych. W 29 grobach przedmioty występowały pojedynczo, w 19 grobach po dwa, w 8 grobach po trzy, w 6 grobach po cztery i w jednym grobie sześć przedmiotów. Najliczniej w grobach wystąpiły noże. W 44 grobach znaleziono 46 noży. W 20 grobach mężczyzn wystąpiły 22 noże: 9 w grobach mężczyzn zmarłych w wieku *Adultus* (w tym 2 w pochewkach skórzanych z brązowymi okuciami), 12 w grobach mężczyzn zmarłych w wieku *Maturus* (w tym 1 nóż w pochewce skórzanej z brązowym okuciem) i 1 w grobie mężczyzny zmarłego w wieku *Senilis*. W 19 grobach kobiet wystąpiło 19 noży: 3 w grobach kobiet zmarłych w wieku *Juvenis*, 7 w grobach kobiet zmarłych w wieku *Adultus* (w tym 3 w pochewkach skórzanych z brązowymi okuciami), 7 w grobach kobiet zmarłych w wieku *Maturus* (w tym 1 w pochewce skórzanej z brązowymi okuciami) i 2 noże w grobach kobiet zmarłych w wieku *Senilis*. W grobie osobnika zmarłego w wieku *Juvenis* wystąpił tylko 1 nóż, 3 w grobach dzieci starszych w wieku *Infans II* i 1 w grobie dziecka młodszego w wieku *Infans I*.

Drugą kategorią zabytków pod względem liczebności są kabłączki skroniowe zarejestrowane w 22 egzemplarzach: 17 srebrnych, 2 brązowe, 2 brązowe srebrzone i 1 miedziany. W 14 grobach wystąpiło 20 kabłączków, natomiast 2 kabłączki wyeksplorowano z warstwy. Najwięcej kabłączków (4) znajdowało się w grobie dziecka w wieku *Infans I*. W 3 grobach kobiet w wieku *Adultus* znaleziono po 2 kabłączki. Pozostałe wystąpiły w grobach pojedynczo: w dwóch grobach dzieci młodszych w wieku *Infans I*, w jednym grobie dziecka starszego w wieku *Infans II*, w pięciu grobach kobiet w wieku *Adultus*, w jednym kobiety w wieku *Maturus* i w jednym kobiety w wieku *Maturus/Senilis*.